



SEN KATAJAMA



TOVERI LENININ SEURASSA

Toveri Leniniä tapasin kolme kertaa, joten muistelmani toveri Leninistä ovat nähtävästi kovin niukkoja ja rajoitettuja. Nuo kolme tilaisuutta olivat seuraavat: ensimmäinen Neuvostojen Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa, joka pidettiin Suuressa teatterissa joulukuun 23 päivän iltana vuonna 1921; toveri Lenin teki selostuksensa edustajakokoukselle; toinen tammiukuussa vuonna 1922 hänen työhuoneessaan Kremlissä ja viimeisen kerran marraskuun 13 päivänä vuonna 1922 Kremlin Andreaksensalissa Kommunistisen Internationalen IV kongressissa.

Nyt kerron vaikutelmistani, joita sain toveri Leninistä näiden tapaamisten aikana.

I

Ennen kuin kerron toveri Leninistä saamistani vaikutelmista on sanottava, miten olin valmistautunut toveri Leniniä tapamaan. Olin kuullut siitä, miten voimakkaasti hän oli osannut vaikuttaa kuulijakuntaansa Brest-Litovskin aikana ja muissa tapauksissa, jolloin hän puheellaan voitti vastustajansa. Mutta parhaiten tutustuin toveri Leniniin lukemalla hänen kirjansa „Valtio ja vallankumous”. Siitä kirjasta sain Lokakuun vallankumouksen tosiohjelman — „kapitalismista kommunismiin siirtymisen” ohjelman.

Tuo aika oli tavattoman vakavaa ja vaikeaa taloudellisen saarron, kansalaissodan ja nälänhädän jälkeen. Neuvosto-Venäjä oli karkottanut maastaan kaikki ulkoiset viholliset ja vasta hiljattain hyväksynyt uuden talouspolitiikan, ja lähetti nyt Genovaan valtuuskuntansa, jolla oli toveri Leninin ohjeet mukanaan. Neuvostojen edustajakokouksessa toveri Lenin puhui ulko- ja sisäpolitiikasta luoden selvän kuvan tulevaisuuden näköaloista.

Maailman imperialistiset valtiot kamppailivat päästäkseen sodanjälkeisestä kriisistä ensin Washingtonin kongressin ja sitten Genovan kongressin avulla; viimeksimainittuun heidän oli jo pakko kutsua Neuvosto-Venäjäksi. Neuvosto-Venäjä oli silloin paljon paremmassa asemassa kuin koskaan ennen.

Tässä on sopivaa mainita siitä, miksi minä jouduin tähän edustajakokouksen istuntoon. Vuodesta 1916 lähtien olin ottanut osaa vasemmistoliikkeeseen Amerikassa ja julkaissut „Vallankumouksellinen Vuosisata” viikkolehteä ja „Luokkataistelu” kuukausilehteä, joiden tehtävänä oli Venäjän vallankumousliikkeen selittäminen Amerikan työläisille... Olin saapunut Meksikosta, missä silloin työskentelin, osallistuakseni Kauko-Idän työtätekevien edustajakokoukseen.

Ennen toveri Leninin tuloa lausuin muutaman tervehdysosan. Suuri teatteri oli täpötäysi. Huomasin, että kaikki läsnäolleet odottivat levottomasti ja jännittyneesti toveri Leninin esiintymistä.

Kun toveri Lenin tuli saliin, kaikki nousivat seisomaan ja taputtivat käsiään muutaman minuutin. Kun puheenjohtaja ilmoitti puhujan ja toveri Lenin nousi puhujakorokkeelle, kaikki läsnäolijat taas nousivat ja tervehtivät häntä kauankestävin suosionosoituksin.

Koska en osannut venäjää, havaintoni olivat sinä iltana rajoitettuja. Toveri Lenin käyttäytyi kuulijakunnan edessä vapaasti. Kaikki kuuntelivat häntä erikoisen tarkkaavaisesti, noudattaen täydellistä järjestystä ja syvää hiljaisuutta.

Toveri Lenin puhui noin kolme tuntia ilmaisematta yhtään väsymyksen merkkejä, melkein muuttamatta ääntään, kehitellen herkeämättä ajatustaan, esittäen todistelun toisensa jälkeen, ja tuntui siltä, että koko kuulijakunta pyrki hengitystään pidättäen kuulemaan jokaisen hänen lausumansa sanan. Toveri Lenin ei käyttänyt kaunopuheista korkealentoisuutta eikä elehtimistä, mutta hän oli tavattoman vaikutusvaltainen; kun hän alkoi puhua koitti haudanhiljaisuus, kaikkien silmät olivat kääntyneet häneen. Toveri Lenin loi silmäyksen koko kuulijakuntaan ja aivan kuin hypnotisoi sen. Seurasin runsaslukuista joukkoa enkä huomannut ainoatakaan henkilöä, joka olisi liikkunut tai yskinyt koko niiden pitkän kolmen tunnin aikana. Hän tempasi mukaansa koko kuulijakunnan. Kuulijakunnasta aika tuntui lyhyeltä. Toveri Lenin oli suurin puhuja, mitä olin elämässäni kuullut. Kun hän lopetti puheensa, kaikki nousivat, osoittivat taas suosiotaan ja lauloivat „Internationalen”; siten päättyi Neuvostojen IX Yleisvenäläisen edustajakokouksen tämä istunto.

Tämän istunnon jälkeen toveri Lenin otti minut vastaan ja puristi sydämellisesti kättäni lausuen nimeni niin oikein ja varmasti kuin olisi tuntenut minut jo hyvin kauan.

II

Toisen kerran kohtasin Leninin Kauko-Idän vallankumouksellisten järjestöjen I edustajakokouksen aikana tammikuussa vuonna 1922.

Edustajakokous kutsuttiin koolle järjestämään Kauko-Idän maiden vallankumoukselliset voimat ja näyttämään imperialistisille valtakunnille, jotka olivat solmineet Washingtonin konferenssissa yhdeksän valtakunnan sopimuksen, Kauko-Idän maiden vallankumouksellisen voiman. Lokakuun vallankumous herätti Kauko-Idän työtätekevät; he näyttivät pian voimansa Japanin imperialismille, joka yritti orjuuttaa kiinalaiset 21. pykälän loukkaavien vaatimusten nojalla; Japanin työläiset osoittivat kasvaneen voimansa niin sanotuissa „riisikapinoissa” (1918), ja Korea taistelussaan riippumattomuuden puolesta (1919).

Yllämainittu edustajakokous pidettiin Moskovassa tammikuussa 1922. Tähän kokoukseen osallistuivat Kiinan, Japanin, Indonesian ja Mongolian edustajat. Kaikkiaan oli noin 200 edustajaa. Edustajakokous pyysi, että Lenin olisi läsnä ja antaisi ohjeitaan. Toveri Lenin ei voinut huonon terveydentilansa vuoksi täyttää edustajakokouksen pyyntöä ja kutsui kokouksen valtuuskunnan luokseen.

Sinä iltana me, kokouksen valitsevat valtuusmiehet, lähdimme hänen luokseen Kremliin. Meidät vietiin hänen työhuoneeseensa. Se oli suuri huone, yksinkertaisesti mutta hyvin kalustettu. Kun menimme huoneeseen, näimme oikealla seinällä muutamaman kuvan; eräs niistä oli venäläinen vallankumouksellinen toimihenkilö¹, josta toveri Lenin piti kovasti; vasemmallalla puolella seisojaksi kaksi kirjakaappia parhaimpina kirjoineen. Keskellä huonetta seisojaksi iso pöytä ja tilava mukava nojatuoli, jossa Lenin istui. Ison pöydän ympärillä oli paljon tuoleja asiakkaita varten.

Muutamaman minuutin odotimme toveri Leninin tuloa. Kukaan edustajista paitsi minua ei ollut koskaan nähnyt toveri Leniniä. Tultuaan huoneeseen hän tervehti kaikkia kädestä, istui syvälle nojatuoliin ja alkoi keskustella vuoronperään eri maiden edustajain kanssa; kaikki tietenkin kuuntelivat heidän kysymyksensä sekä toveri Leninin hyödylliset ja mielenkiintoiset vastaukset.

Toveri Lenin käsitteli joka valtuuskunnan kanssa kyseisen maan erikoiskysymyksiä sekä koko Kauko-Idää koskevia kysymyksiä. Eniten hän korosti sitä, että on yhdistettävä kaikkien kokouksessa edustettujen maiden vallankumoukselliset voimat. Keskustelussa kosketeltiin tietenkin myös kysymystä yhteisrintamasta; toveri Lenin selitti Kauko-Idän maiden vallankumouksellisten

¹ Tekijä tarkoittaa nähtävästi Halturinin muotokuvaa.— *Toim.*

työläisten yhdistämisen välttämättömyyttä ja sanoi katsoen minuun:

— Te puolustelite yhteisrintamaa Kauko-Idän maissa.

Hän oli nähtävästi lukenut kirjoitukseni, jossa todistelin, että Korean ja Japanin työläisten on muodostettava yhteisrintama japanilaista imperialismia vastaan, joka sortaa ja riistää yhtäläillä molempien maiden työläisiä.

Sinä iltana toveri Lenin oli oikein virkeällä mielellä ja näytti reippaalta. Hän puhui aivan vapaasti englantia ja oli erittäin huomaavainen jokaista hänen kanssaan puhellutta kohtaan, ja hän osasi myös erittäin hyvin kuunnella. Hän osasi antaa jokaiselle tyydyttäviä ja rohkaisevia neuvoja. Me kaikki tunsimme olomme vapaaksi ja olimme aivan kuin kotona. Hän oli todellinen keskustelumestari ja herätti kaikissa meissä kiinnostusta siihen mistä keskustelimme. Toveri Lenin antoi paljon päteviä ohjeita ja neuvoja kaikille valtuuskunnille tuossa lyhyessä, mutta erittäin tärkeässä kokousedustajain kanssa käydyssä keskustelussa.

Kun me valmistuimme hyvästelemään toveri Leniniä, hän otti askeleen tai pari askelta eteenpäin ja puristi jokaisen kättä. Olin viimeinen niistä, jotka hyvästelivät sydämellisesti häntä ja sen vuoksi onnistuin vaihtamaan pari sanaa toveri Leninin kanssa.

— Olen kuullut, että jätätte Moskovon ja matkustatte maalle levähtääksenne?

Toveri Lenin sanoi:

— Kyllä.

— Toivoisin, että te levähtäisitte rauhallisesti ja palaisitte parhaassa voinnissa! — sanoin minä.

Toveri Lenin vastasi:

— Minun on hyvin levättävä, minun on tehtävä työtä, meidän kaikkien on tehtävä työtä.

Hän puhui ystävällisessä sävyssä. Puristimme sydämellisesti toistemme kättä, ja minä lähdin pois.

III

Kolmannen ja viimeisen kerran puristin toveri Leninin kättä Kominternin IV kongressin aikana, tarkemmin — marraskuun 13 päivänä vuonna 1922. Kuten tunnettua hänen alustuksensa aiheena oli: „Viisi vuotta Venäjän vallankumouksesta ja maailman vallankumouksen näköalat”.

Suuri Andreaksensali oli täpötäynnä. Leninin saapumista odotettiin jännityksellä. Kun Venäjän vallankumouksen ja maailman proletariaatin johtaja ilmestyi saliin, hänet otettiin vastaan valtavien suosionosoituksin ja loputtomin riemuhuudoin. Kaikki läsnäolleet nousivat seisomaan tervehtiäkseen toveri Leniniä. Edustajat lauloivat „Internationale”.

Kun toveri Lenin nousi puhujakorokkeelle, hän puristi jokaisen puhemiehistön jäsenen kättä. Tunsin, että hänen kätensä ei ollut sellainen kuin ennen; muistin, että hän oli kauan sairastellut ja suurin vaivoin tuli tervehtimään kongressia.

Kun Lenin alkoi puheensa, hän näytti aivan terveeltä, hänen puheensa oli melkein samanlaista kuin viime joulukuussa Suuressa teatterissa. Hän puhui saksan kielellä, katsoi muutaman kerran kelloon koettaen lopettaa puheensa tunnissa. Tässä on tarpeetonta kertoa hänen puheensa sisältöä. Sanon vain sen, että kaikki läsnäolleet kuuntelivat häntä erittäin tarkkaavaisesti ja täydellisen hiljaisuuden vallitessa.

Kun hän lopetti, koko sali puhkesi suosionosoituksiin. Hän istui johtajatovereiden keskuuteen ja keskusteli muutaman minuutin tavallisista asioista. Sitten jätti salin. Kaikki seisoivat niin kauan kun hän poistui salista.

* * *

Lopuksi haluan sanoa muutaman sanan siitä, että minä olin hyvin vähän kosketuksissa Leniniin, koska tapasin hänet vain kolme kertaa, mutta minulla oli suuri onni tavata häntä ja puristaa hänen kättään. On paljon tovereita, jotka opiskelivat ja työskentelivätkin hänen johdollaan, ja kokemukseni on pisara meressä, mutta vieläpä Neuvostoliitossakin on miljoonia, jotka halusivat nähdä häntä, kuulla häntä, puhella hänen kanssaan, mutta heillä ei ollut sitä onnea. Jokaisen ken kohtasi toveri Leniniä jokapäiväisessä elämässään on kerrottava siitä toisille — se on todellinen velvollisuus puolueen ja vallankumouksen edessä. Tältä kannalta kirjoitinkin muistelmani toveri Leninistä.

